

แบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคของครัวเรือน

การศึกษาแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคของแรงงานไทยในภาคอีสานที่เคยไปทำงานต่างประเทศนี้ ได้เลือกศึกษาครัวเรือนในพื้นที่ของหมู่บ้านหนองบัว (หมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 8) อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น และหมู่บ้านเชียงแหวน (หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7) อำเภอภูมทาวปี จังหวัดอุดรธานี โดยที่พื้นที่ของจังหวัดขอนแก่นเป็นท้องที่อยู่ในเขตชนบทยากจน ส่วนพื้นที่ของจังหวัดอุดรธานีอยู่นอกเขตชนบทยากจน การศึกษาได้แบ่งการใช้จ่ายบริโภคสินค้าออกตามแบบอย่างการใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้ คือ แบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจจากการใช้จ่ายบริโภค ซึ่งได้แก่หมวดสินค้าบริโภคและสินค้าทุน แบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคจำแนกตามลักษณะความจำเป็นในการใช้จ่ายบริโภค ซึ่งได้แก่หมวดสินค้าจำเป็นและสินค้าฟุ่มเฟือย และแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคจำแนกตามลักษณะความคงทนของสินค้า ซึ่งได้แก่ หมวดสินค้าคงทน สินค้าไม่คงทน และบริการ จากนั้นก็ศึกษาการใช้จ่ายบริโภคสินค้าหมวดต่าง ๆ ตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคแต่ละประเภทเปรียบเทียบกับตลอดจนเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ของจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุดรธานีด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคของครัวเรือนแรงงานไทยที่กลับมาจากไปทำงานต่างประเทศในท้องที่ของภาคอีสานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.1 รายได้ การใช้จ่ายบริโภค และการออม

แรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศมีรายได้สูงกว่ารายได้ที่เคยได้รับภายในประเทศค่อนข้างมาก แต่ถึงอย่างไรก็ตามรายได้รวมถึงสวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับนั้นยังมีระดับสูง-ต่ำแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ ตำแหน่งที่ไปทำงาน (ตำแหน่งที่ไปทำงานจะขึ้นอยู่กับ ความรู้ ความสามารถ ฝีมือ และประสบการณ์ในการทำงานด้วย) บริษัทที่ไปทำงาน และช่วงเวลาไปทำงาน กล่าวคือถ้าตำแหน่งที่ไปทำงานเป็นแรงงานฝีมือ ก็จะได้รับรายได้สูงกว่าตำแหน่งที่ไม่ต้องใช้ฝีมือ ส่วนบริษัทที่ไปทำงานนั้น ถ้า เป็นบริษัทของชาวยุโรปก็จะได้รับรายได้สูงกว่าบริษัทที่เป็นของชาวพื้นเมือง ในประเทศตะวันออกกลางด้วยกัน สำหรับช่วงเวลาไปทำงานนั้นพบว่าผู้ที่เริ่มไปทำงานในระยะแรก ๆ มักจะมีรายได้ค่อนข้างสูง แต่ในระยะหลังรายได้

จากการไปทำงานต่างประเทศที่แรงงานได้รับมีแนวโน้มลดลง เพราะในระยะหลังมีผู้ต้องการไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้นมากกว่าความต้องการแรงงานจากต่างประเทศ ทำให้ต้นทุนการไปทำงานต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นในขณะที่อัตราค่าจ้างมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการได้เห็นตัวอย่างจากผู้ที่ได้ไปทำงานต่างประเทศแล้วมีฐานะและความเป็นอยู่ดีขึ้น ซึ่งจากรายได้ที่ได้รับสูง-ต่ำ ต่างกันดังได้กล่าวมาแล้วนี้ ย่อมมีผลกระทบต่อรายได้ที่เหลืออยู่ภายหลังที่กลับมาจากทำงานต่างประเทศแล้ว และจากการศึกษาพบว่าแรงงานตัวอย่างของจังหวัดอุดรธานีไปทำงานในตำแหน่งที่ต้องใช้ฝีมือมากกว่าของจังหวัดขอนแก่น อีกทั้งช่วงเวลาไปทำงานต่างประเทศก็เร็วกว่าของจังหวัดขอนแก่น รวมถึงระยะเวลาที่ทำงานอยู่ต่างประเทศก็มากกว่าของจังหวัดขอนแก่นด้วย ดังนั้นจึงทำให้รายได้ที่เหลืออยู่ภายหลังที่กลับมาจากไปทำงานต่างประเทศแล้วสูงกว่าของจังหวัดขอนแก่นค่อนข้างมาก กล่าวคือ จากรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนที่เหลืออยู่ซึ่ง เท่ากับ 102,798 บาท นั้น ปรากฏว่าของจังหวัดขอนแก่นเฉลี่ยเท่ากับ 67,602 บาท ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเฉลี่ยสูงถึง 137,993 บาท (ตารางที่ 4.1) โดยที่ถ้าพิจารณาจากแหล่งที่มาของรายได้รวมแล้วจะพบว่าส่วนใหญ่มาจากรายได้ที่เหลืออยู่ในรูปเงินฝากธนาคารภายในประเทศ รองลงมาคือรายได้ที่นำติดตัวเข้ามาจากต่างประเทศ และรายได้ในรูปแบบอื่น ๆ (คือเป็นรายได้ส่วนที่ผู้ให้สัมภาษณ์จำไม่ได้ แต่ได้มาจากการประมาณการโดยคำนวณมาจากทางด้านรายจ่าย) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 59.61, 35.91 และ 4.48 ของรายได้รวม โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นเท่ากับร้อยละ 52.00, 43.38 และ 4.62 ในขณะที่สัดส่วนของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 63.33, 32.25 และ 4.42 ตามลำดับ

จากรายได้รวม (Gross Income) ที่เหลืออยู่ภายหลังกลับจากไปทำงานต่างประเทศ นั้น ส่วนหนึ่งจะเป็นเงินโอนที่ถูกใช้จ่ายไปเพื่อการชำระหนี้เงินกู้ที่เหลืออยู่ภายหลังกลับมาไปทำงานต่างประเทศ แต่ถึงอย่างไรก็ตามรายได้รวมของแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศนี้จะแตกต่างกับรายได้ของครัวเรือนโดยทั่วไป คือไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ ทั้งนี้เพราะตามประมวลระชาฎการ มาตรา 41 กำหนดได้ว่ารายได้ของแรงงานไทยที่เกิดขึ้นจากการไปทำงานต่างประเทศ โดยที่แรงงานผู้นั้นอยู่ในประเทศไทยน้อยกว่า 180 วัน ในปีภาษีแล้ว รายได้ในปีภาษีนั้นเมื่อส่งกลับเข้ามาหรือนำติดตัวเข้ามาจะได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2521) ดังนั้นรายได้สุทธิ (Disposable Income) ในการศึกษาครั้งนี้ เท่ากับรายได้รวมหักออก

ตารางที่ 4.1 รายได้รวม การใช้จ่ายชำระหนี้ รายได้สุทธิ การออม และการใช้จ่ายบริโภคเฉลี่ย ต่อครัวเรือน

	ขอนแก่น	อุดรธานี	รวม
1. <u>รายได้รวม</u> (บาท)	67,602	137,993	102,798
(%)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
- รายได้ที่มาติดตัวเข้ามาจากต่างประเทศ (บาท)	29,322	44,500	36,911
(%) ^{1/}	(43.38)	(32.25)	(35.91)
- รายได้ที่อยู่ในรูปเงินฝากธนาคาร (บาท)	35,156	87,400	61,278
(%) ^{1/}	(52.00)	(63.33)	(59.61)
- รายได้ที่อยู่ในรูปอื่น ๆ (บาท)	3,124	6,093	4,609
(%) ^{1/}	(4.62)	(4.42)	(4.48)
2. <u>การใช้จ่ายชำระหนี้</u> (บาท)	6,616	10,940	8,778
(%) ^{1/}	(9.79)	(7.93)	(8.54)
3. <u>รายได้สุทธิ</u> (บาท)	60,986	127,053	94,020
(%) ^{1/}	(90.21)	(92.07)	(91.46)
<u>รายได้สุทธิ</u> (บาท)	60,986	127,053	94,020
(%)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
- การออม	8,980	18,960	13,970
(%) ^{2/}	(14.72)	(14.92)	(14.86)
- การใช้จ่ายบริโภค	52,006	108,093	80,050
(%) ^{2/}	(85.28)	(85.08)	(85.14)

หมายเหตุ ^{1/} % ของรายได้รวม

^{2/} % ของรายได้สุทธิ

ที่มา จากการสำรวจปี 2528

ด้วยการใช้จ่ายชำระหนี้ ซึ่งเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 94,020 บาท โดยที่รายได้สุทธิของครัวเรือนจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเฉลี่ยเท่ากับ 60,986 บาทต่อครัวเรือน ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับ 127,053 บาทต่อครัวเรือน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาสัดส่วนของรายได้สุทธิต่อรายได้รวมแล้วจะเห็นว่าสัดส่วนทั้งของจังหวัดขอนแก่นและอุดรธานีจะใกล้เคียงกัน กล่าวคือเท่ากับร้อยละ 90.21 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 92.07 หรือคิดเป็นสัดส่วนรวมทั้ง 2 พื้นที่เท่ากับร้อยละ 91.46 ของรายได้รวมเฉลี่ยต่อครัวเรือน

จากรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือน ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็นการออมและการใช้จ่ายบริโภคนั้น จะปรากฏว่าส่วนใหญ่จะเป็นการใช้จ่ายบริโภคคือเฉลี่ยเท่ากับ 80,050 บาทต่อครัวเรือน โดยที่การใช้จ่ายบริโภคของจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเฉลี่ยเท่ากับ 52,006 บาทต่อครัวเรือน ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับ 108,093 บาทต่อครัวเรือน ส่วนการออมซึ่งเฉลี่ยเท่ากับ 13,970 บาทต่อครัวเรือน นั้น ก็ปรากฏว่าของจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับ 8,980 บาทต่อครัวเรือน ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับ 18,960 บาทต่อครัวเรือน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การที่การใช้จ่ายบริโภคและการออมของจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานีนั้น ก็เนื่องมาจากว่ารายได้สุทธิของจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานีนั่นเอง แต่ถ้าพิจารณาถึงสัดส่วนของการใช้จ่ายบริโภคและการออมต่อรายได้สุทธิแล้วจะปรากฏว่ามีลักษณะใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ จากสัดส่วนการใช้จ่ายบริโภคและการออมซึ่งเท่ากับร้อยละ 85.14 และ 14.86 ของรายได้สุทธินั้น สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นเท่ากับร้อยละ 75.28 และ 14.72 ในขณะที่จังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 85.08 และ 14.92 ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นว่ารายได้ที่ที่ได้รับจากการไปทำงานต่างประเทศนั้น ถึงแม้ว่าครัวเรือนของจังหวัดอุดรธานีจะมีรายได้รวมที่เฉลี่ยอยู่ภายหลังกลับมาจากไปทำงานต่างประเทศแล้วสูงกว่าครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่น ค่อนข้างมากก็ตาม แต่ถ้าพิจารณาจากสัดส่วนของรายได้สุทธิกับการใช้จ่ายบริโภค และการออมแล้ว ปรากฏว่าเป็นไปในทำนองเดียวกัน กล่าวคือรายได้สุทธิจะมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 91.46 ของรายได้รวม ในขณะที่การใช้จ่ายบริโภคและการออมมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 85.14 และ 14.86 ของรายได้สุทธิโดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นและของจังหวัดอุดรธานีมีลักษณะใกล้เคียงกัน

4.2 เปรียบเทียบแบบอย่างการใช้ค่ายบริโภคลินค้า

การใช้ค่ายบริโภคของครัวเรือนแรงงานที่เคยไปทำงานต่างประเทศนั้น ก็มีลักษณะคล้ายกับครัวเรือนโดยทั่วไป คือใช้ค่ายบริโภคกระจายไปตามสินค้าต่าง ๆ หลายชนิด ซึ่งการศึกษาการใช้ค่ายบริโภคลินค้าที่ละชนิดนั้นจะมีผลดีในแง่ของการวางนโยบายส่วนรวมน้อย ดังนั้นเพื่อจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการศึกษานี้ จึงได้จัดกลุ่มสินค้าที่ครัวเรือนใช้ค่ายบริโภคออกเป็นหมวดหมู่ตามแบบอย่างการใช้ค่ายบริโภคชนิดต่าง ๆ ซึ่งแบบอย่างการใช้ค่ายบริโภคในการศึกษานี้จำแนกได้เป็นดังนี้คือ จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจจากการใช้ค่ายบริโภคได้แก่สินค้าบริโภคและสินค้าทุน จำแนกตามลักษณะความจำเป็นในการบริโภคได้แก่สินค้าจำเป็น และสินค้าฟุ่มเฟือย และจำแนกตามลักษณะความคงทนของสินค้า ซึ่งได้แก่สินค้าคงทน สินค้าไม่คงทน และบริการ โดยที่หลักเกณฑ์การแบ่งหมวดหมู่ของสินค้าชนิดต่าง ๆ นั้น ได้อาศัยหลักเกณฑ์ตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ และหลักเกณฑ์เฉพาะตามความหมายของหมวดหมู่สินค้าแต่ละประเภทนั้น ตามที่ได้แสดงไว้ในนิยามศัพท์ซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น (บทที่ 1) นอกจากนี้ยังได้ใช้หลักเกณฑ์อื่น ๆ ประกอบด้วย เป็นต้นว่า หลักเกณฑ์การแบ่งหมวดหมู่สินค้าของสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ของธนาคารแห่งประเทศไทย และที่สำคัญก็คือได้นำเอาสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของชุมชนหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านตัวอย่าง เข้ามาพิจารณาประกอบด้วย ทั้งนี้เพราะในความเป็นจริงแล้วสภาพของชุมชนแต่ละท้องที่ย่อมจะมีผลต่อการแบ่งหมวดหมู่ของสินค้าต่างกัน เป็นต้นว่าสินค้าบางชนิดอาจจะเป็นสินค้าจำเป็นสำหรับชุมชนในเมือง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นสินค้าฟุ่มเฟือยสำหรับชุมชนชนบท และเนื่องจากในการศึกษานี้ท้องที่ที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งของจังหวัดขอนแก่นและอุดรธานี ล้วนแต่อยู่ในเขตชนบททั้งสิ้น ดังนั้นการแบ่งหมวดหมู่ของสินค้าจึงพิจารณาในลักษณะที่เป็นชุมชนชนบทเป็นสำคัญ

จากการที่ได้จำแนกแบบอย่างการใช้ค่ายบริโภคลินค้าออกเป็น 3 ประเภท ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้วิเคราะห์แบบอย่างการใช้ค่ายบริโภคลินค้าแต่ละประเภท โดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ค่ายบริโภคลินค้าหมวดต่าง ๆ คำนวณหามูลค่าการใช้ค่ายบริโภคลินค้าแต่ละชนิด วิเคราะห์หาสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้ค่ายบริโภคลินค้าแต่ละหมวดในระดับการใช้ค่ายบริโภคระดับต่าง ๆ และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ค่ายบริโภคลินค้าแต่ละหมวดกับรายได้ที่ได้รับจากการไปทำงานต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าหมวดต่าง ๆ ตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคทั้ง 3 ประเภท เพื่อต้องการศึกษาว่าครัวเรือนตัวอย่างได้ใช้จ่ายบริโภคสินค้าหมวดต่าง ๆ ในแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคแต่ละประเภทเป็นสัดส่วนเท่าไร และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสินค้าแต่ละหมวดแล้ว ครัวเรือนได้ใช้จ่ายบริโภคสินค้าแต่ละหมวดเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกันเท่าไร

ส่วนการศึกษาการใช้จ่ายบริโภคสินค้าของครัวเรือนโดยพิจารณาจากมูลค่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าแต่ละชนิดนั้น เนื่องจากการใช้จ่ายบริโภคสินค้าของครัวเรือนกระจายไปยังสินค้าต่าง ๆ หลายชนิด และมูลค่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าแต่ละชนิดก็แตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษานี้จึงได้วิเคราะห์หามูลค่าการใช้จ่ายบริโภคเฉลี่ยต่อครัวเรือนในการใช้จ่ายบริโภคสินค้าแต่ละชนิดตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าในแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคแต่ละประเภท ครัวเรือนได้ใช้จ่ายบริโภคสินค้าไปเป็นสัดส่วนเท่าไร

สำหรับการศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาสัดส่วนของครัวเรือนตัวอย่างที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าแต่ละหมวดว่ามีการกระจายไปยังระดับการใช้จ่ายบริโภคระดับต่าง ๆ เป็นสัดส่วนเท่าไร ซึ่งระดับการใช้จ่ายบริโภคจำแนกออกเป็น 4 ระดับคือ น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25, มากกว่าร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 50, มากกว่าร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 75 และมากกว่าร้อยละ 75 ของการใช้จ่ายบริโภครวมตามลำดับ ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการวิเคราะห์การใช้จ่ายบริโภคสินค้าหมวดต่าง ๆ ของครัวเรือนตัวอย่าง ตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคแต่ละประเภทว่ามีการใช้จ่ายบริโภคสินค้าแต่ละหมวดเป็นอย่างไร

ทางด้านการศึกษาแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคของครัวเรือนโดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายบริโภคสินค้าแต่ละหมวดกับรายได้ที่ได้รับจากการไปทำงานต่างประเทศนั้น เพื่อต้องการศึกษาว่าครัวเรือนตัวอย่างมีความโน้มเอียงในการใช้จ่ายบริโภคสินค้าตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคประเภทต่าง ๆ อย่างไรบ้าง เมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไปหนึ่งหน่วยหรือเรียกว่า Marginal Propensity to Consume (MPC) ซึ่งนอกจากจะทำให้ทราบถึงขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายบริโภคสินค้าหมวดต่าง ๆ กับรายได้แล้วยังสามารถบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ว่า เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือในทางตรงกันข้ามกัน

4.2.1 แบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคค่าแถมตามลักษณะเศรษฐกิจจากการใช้จ่าย

การวิเคราะห์หาลัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคที่จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจจากการใช้จ่ายได้แก่การใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคและการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนนั้นปรากฏว่า ครัวเรือนตัวอย่าง ใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนเป็นสัดส่วนที่มากกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภค กล่าวคือ จากการใช้จ่ายบริโภคทั้งหมดเฉลี่ยต่อครัวเรือนซึ่งเท่ากับ 80,050 บาทนั้น เป็นการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนเท่ากับ 48,534 บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 60.63 ของการใช้จ่ายบริโภคทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานีค่อนข้างมาก คือเท่ากับร้อยละ 73.84 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 54.27 เท่านั้น ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคเฉลี่ยต่อครัวเรือนซึ่งมีสัดส่วนน้อยกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนนั้น ปรากฏว่าได้ใช้จ่ายบริโภคเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 31,516 บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 39.37 ของการใช้จ่ายบริโภคทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับร้อยละ 26.16 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 45.73 (ตารางที่ 4.2)

ส่วนการศึกษาการใช้จ่ายบริโภคสินค้าของครัวเรือน โดยพิจารณาจากมูลค่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าแต่ละชนิดนั้น ปรากฏว่าในส่วนของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภค เป็นการใช้จ่ายบริโภคอาหารของใช้ประจำวันภายในครัวเรือน สูงที่สุด กล่าวคือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 33.36 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานีค่อนข้างมาก คือเท่ากับร้อยละ 45.02 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 30.15 (ตารางที่ 4.2) ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าในลำดับรองลงมาได้แก่ สักรยาน, สักรยานยนต์, รถยนต์ (ใช้ส่วนตัว) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 15.63 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคทั้งหมดโดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานีค่อนข้างมาก คือเท่ากับร้อยละ 5.45 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 18.43 ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคที่เหลือ ถ้าเรียงตามลำดับความสำคัญในแง่ของการใช้จ่ายบริโภคจากมากไปหาน้อยได้แก่ อาหาร เครื่องดื่มสำหรับเลี้ยงญาติตอนกลับมา, ค่ารักษาพยาบาล ทำบุญ ฃาปนกิจ ช่วยงาน และพัดลม ตู้เย็น โทรทัศน์ จักรเย็บผ้า คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 12.56, 9.74, 9.55 และ

ตารางที่ 4.2 การใช้จ่ายบริโภคลินค้าเฉลี่ยต่อครัวเรือนจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจจากการใช้จ่าย

(หน่วย : ร้อยละ)

การใช้จ่ายบริโภคลินค้าแต่ละชนิด	ขอนแก่น	อุดรธานี	รวม
1. การใช้จ่ายบริโภคลินค้าบริโภค	100 (18,603)*	100 (49,428)*	100 (31,516)*
(สัดส่วนของการใช้จ่ายบริโภครวม)	(26.16)	(45.72)	(39.37)
- อาหาร ของใช้ประจำวันภายในครัวเรือน	45.02	30.15	33.36
- อาหาร เครื่องดื่มสำหรับเลี้ยงญาติตอนกลับมา	12.42	12.60	12.56
- สักรยาน สักรยานยนต์ รถยนต์ (ใช้ส่วนตัว)	5.45	18.43	15.63
- พดลุม ตู้เย็น โทรทัศน์ สักรเย็บผ้า	3.91	6.21	5.71
- ทรัพย์สิน ฝากเงิน ย้ายงาน	8.39	9.87	9.55
- ค่ารักษาพยาบาล	4.12	11.29	9.74
- อื่น ๆ	20.69	11.45	13.45
2. การใช้จ่ายบริโภคลินค้าทุน	100 (38,403)*	100 (58,665)*	100 (48,534)*
(สัดส่วนของการใช้จ่ายบริโภครวม)	(73.84)	(54.27)	(60.63)
- บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว	48.79	21.67	32.40
- ที่ดินบ้าน ที่นา ที่ไร่ ที่สวน	10.42	30.85	22.77
- สักรยานยนต์ รถยนต์ (รับจ้าง)	4.69	15.85	11.44
- ซื้อสินค้ามาไวขายต่อ ลงทุนค้าขาย	6.28	1.70	3.51
- ให้อุปถัมภ์	6.38	9.65	8.35
- ค่าใช้จ่ายเพื่อติดต่อจะไปต่างประเทศอีก	13.11	11.63	12.21
- อื่น ๆ	10.33	8.65	9.32
การใช้จ่ายบริโภครวมเฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	52,006	108,093	80,050

หมายเหตุ * ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงมูลค่าการใช้จ่ายบริโภคเฉลี่ยต่อครัวเรือน

ที่มา จากการสำรวจปี 2528

5.71 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคตามลำดับ สำหรับการใช้จ่ายบริโภคสินค้าชนิดอื่น ๆ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 13.45 นั้น ประกอบด้วยสินค้าต่าง ๆ หลายชนิด ตัวอย่างเช่น วิทยุ เทป, สเตอริโอ, เครื่องใช้ และเครื่องตกแต่งภายในบ้าน, ทอง และเครื่องประดับต่าง ๆ, เตาก็กส์, หม้อไฟฟ้า เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามการใช้จ่ายบริโภคสินค้าเหล่านี้ก็มีมูลค่าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ในด้านการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนนั้น ปรากฏว่าชนิดของสินค้าที่ใช้จ่ายบริโภคค่อนข้างสูง ได้แก่ บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว และที่ดินบ้าน ที่นา ที่ไร่ ที่สวน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 32.40 และ 22.77 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนทั้งหมด ตามลำดับ โดยที่ครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่นใช้จ่ายบริโภค บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว สูงที่สุด คือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 48.79 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีใช้จ่ายบริโภค ที่ดินบ้าน ที่นา ที่ไร่ ที่สวน สูงที่สุดคือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 30.85 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุน ตามลำดับ ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าที่เหลือโดยเรียงตามลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายบริโภคจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อติดต่อกับต่างประเทศอีก ค่าใช้จ่ายสำหรับจักรยานยนต์ รถยนต์ (รับจ้าง), ให้อุ้ม และซื้อสินค้ามาไว้ขายต่อ ลงทุนค้าขาย คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 12.21, 11.44, 8.35 และ 3.51 ตามลำดับ สำหรับการใช้จ่ายบริโภคสินค้าอื่น ๆ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 9.32 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนนั้น ประกอบด้วยการใช้จ่ายบริโภคสินค้าต่าง ๆ หลายชนิด ตัวอย่างเช่น เครื่องมือ เครื่องจักร สำหรับประกอบอาชีพ เครื่องปั้มน้ำ เครื่องสูบน้ำ ยุงข้าว ตุ่มน้ำฝนใหญ่ เป็นต้น

ทางด้านการวิเคราะห์หาสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคและใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุน มีการกระจายไปยังระดับการใช้จ่ายบริโภคในระดับต่ำสุด คือน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 และในระดับสูงสุดคือมากกว่าร้อยละ 75 ค่อนข้างมาก กล่าวคือในด้านการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคนั้น ปรากฏว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคในระดับต่ำสุด คือน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของการใช้จ่ายบริโภครวม คิดเป็นร้อยละ 34.0 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับร้อยละ 44.0 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 24.0 (ตารางที่ 4.3) ส่วนการใช้จ่ายบริโภค

ตารางที่ 4.3 แสดงสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภค จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจจากการใช้จ่าย

การใช้จ่ายบริโภคสินค้าต่อการใช้จ่ายบริโภค รวม (% ของการใช้จ่ายบริโภครวม)	ขอนแก่น	อุดรธานี	รวม
1. การใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภค			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25%	44.0	24.0	34.0
มากกว่า 25% ถึง 50%	10.0	18.0	14.0
มากกว่า 50% ถึง 75%	16.0	16.0	16.0
มากกว่า 75% ขึ้นไป	30.0	42.0	36.0
2. การใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุน			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25%	30.0	42.0	36.0
มากกว่า 25% ถึง 50%	16.0	16.0	16.0
มากกว่า 50% ถึง 75%	12.0	20.0	16.0
มากกว่า 75% ขึ้นไป	42.0	22.0	32.0
ครัวเรือนทั้งหมด	50	50	100

ที่มา จากการสำรวจปี 2528

ในระดับสูงสุดคือ มากกว่าร้อยละ 75 ของการใช้ค่ายบริโภครวมนั้น ปรากฏว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้ค่ายบริโภคในระดับนี้ คิดเป็นร้อยละ 36.0 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือร้อยละ 30.0 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 42.0 สำหรับสัดส่วนของครัวเรือนที่เหลือคือร้อยละ 14.0 และ 16.0 ของครัวเรือนทั้งหมดได้ใช้ค่ายบริโภคสินค้าบริโภคอยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 50 และมากกว่าร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 75 ของการใช้ค่ายบริโภครวมตามลำดับ

ส่วนการใช้ค่ายบริโภคสินค้าทุนปรากฏว่าครัวเรือนส่วนใหญ่จะใช้ค่ายบริโภคอยู่ในระดับต่ำสุดคือ น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของการใช้ค่ายบริโภครวม กล่าวคือสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้ค่ายอยู่ในระดับดังกล่าวนี้คิดเป็นร้อยละ 36.0 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นเท่ากับร้อยละ 30.0 ในขณะที่สัดส่วนของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 42.0 รองลงมาคือร้อยละ 32.0 ของครัวเรือนทั้งหมด จะใช้ค่ายบริโภคอยู่ในระดับสูงสุดคือ มากกว่าร้อยละ 75 ของการใช้ค่ายบริโภครวม โดยที่สัดส่วนครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานีค่อนข้างมาก คือเท่ากับร้อยละ 42.0 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 22.0 ของครัวเรือนทั้งหมด สำหรับครัวเรือนที่เหลือและใช้ค่ายบริโภคอยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 50 และมากกว่าร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 75 ของการใช้ค่ายบริโภครวมนั้น ปรากฏว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้ค่ายบริโภคอยู่ในระดับนี้มีค่าเท่ากับร้อยละ 16.0 ของครัวเรือนทั้งหมด เท่ากันทั้งสองระดับการใช้ค่าย

สรุปผลการวิเคราะห์หาสัดส่วนของครัวเรือนตัวอย่างที่ใช้ค่ายบริโภคสินค้าแต่ละหมวดในระดับการใช้ค่ายต่าง ๆ ปรากฏว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่จะใช้ค่ายบริโภคทั้งสินค้าบริโภคและสินค้าทุนต่ำสุด หรือระดับสูงสุดเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการใช้ค่ายบริโภคในระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึงแนวโน้มการใช้ค่ายบริโภคทั้งสินค้าบริโภคและสินค้าทุนอยู่ในระดับการใช้ค่ายที่เท่า ๆ กันมีน้อยกว่าการใช้ค่ายบริโภคในระดับต่ำสุดหรือระดับสูงสุด

ทางด้านการศึกษาแบบอย่างการใช้ค่ายบริโภคของครัวเรือนโดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ค่ายบริโภคสินค้าแต่ละหมวดกับรายได้ที่ได้รับจากการไปทำงานต่างประเทศนั้น ในส่วนของรายได้ที่ใช้ในการศึกษาได้ใช้รายได้สุทธิของครัวเรือน (Disposable

Income) ทั้งนี้ก็เพราะว่าเป็นรายได้ประเภทที่สามารถนำมาใช้จ่ายบริโภคสินค้าได้โดยตรง สำหรับวิธีการศึกษาก็ใช้หลักการวิเคราะห์หาค่าการถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) ซึ่งในส่วนของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคนั้น ผลการศึกษาปรากฏว่าค่า MPC ยังมีค่าอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือ MPC ของจังหวัดขอนแก่นมีค่าต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานีคือเท่ากับ 0.082 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับ 0.367 ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่นมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่าครัวเรือนของจังหวัดอุดรธานี ภายหลังจากกลับมาจากทำงานต่างประเทศและมีรายได้เพิ่มขึ้นแล้ว (ตารางที่ 4.4)

ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนนั้นค่า MPC ที่ได้จากการศึกษาก็ยังนับได้ว่าไม่สูงมากนัก และ MPC ของจังหวัดขอนแก่นก็สูงกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับ 0.732 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับ 0.428 ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่า เมื่อครัวเรือนมีรายได้จากการไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้นแล้ว ครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่นมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนมากกว่าครัวเรือนของจังหวัดอุดรธานี

ถ้าพิจารณาค่า MPC ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคของครัวเรือนเปรียบเทียบกับ การใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนปรากฏว่าค่า MPC ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนสูงกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภค ซึ่งก็หมายความว่าเมื่อครัวเรือนของแรงงานไทยกลับมาจากไปทำงานต่างประเทศ และมีรายได้เพิ่มขึ้นแล้วจะมีแนวโน้มใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนมากกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคด้วย

จากการศึกษาแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคจำแนกตามลักษณะ เศรษฐกิจจากการใช้จ่ายปรากฏว่าสัดส่วนการใช้จ่ายเพื่อบริโภคสินค้าบริโภคน้อยกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุน ซึ่งข้อสรุปนี้เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับสมมุติฐานในการศึกษาที่ว่า สัดส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคมักมากกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุน ทั้งนี้เพราะครัวเรือนของผู้ที่กลับมาจากต่างประเทศ ถึงแม้จะมีการศึกษาต่ำ มีภูมิสำเนาในชนบท และมีอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่สัดส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนมากกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าบริโภคก็เนื่องมาจากว่า เป็นการใช้จ่ายบริโภคสินค้าทุนประเภทที่ครัวเรือนตัวอย่างาง เหล่านั้นมีประสบการณ์อยู่แล้ว สิ่งทำให้อัตราเสี่ยงต่อการขาดทุนมีค่อนข้างต่ำ ตัวอย่างได้แก่การใช้จ่ายบริโภคสินค้าประเภท ที่ดินบ้าน

ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ค่ายบริโภคตามแบบอย่างการใช้ค่ายค่าแพกตาม
ลักษณะเศรษฐกิจกับรายได้สุทธิของครัวเรือน

	a_{ij}	b_{ij} (MPC)	R^2
1. <u>การใช้ค่ายบริโภคสินค้าบริโภค</u>			
- ขนกัน (C ₁₁)	10,076.247	0.082 (2.939)*	0.1672
- อุดรธานี (C ₁₂)	2,775.215	0.367 (7.881)**	0.5640
2. <u>การใช้ค่ายบริโภคสินค้าทุน</u>			
- ขนกัน (C ₂₁)	-5,624.723 ^{1/}	0.732 (11.888)**	0.7708
- อุดรธานี (C ₂₂)	11,804.419	0.428 (10.805)**	0.7593

หมายเหตุ - ตัวเลขในวงเล็บคือค่า t-Statistic

- ^{1/} ค่า Intercept โดยทั่วไปแล้วจะมีค่าเป็นบวก

- * แสดงระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 99.5 เปอร์เซ็นต์

- ** แสดงระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 100.0 เปอร์เซ็นต์

ที่มา ข้อมูลจากการสำรวจปี 2528

ที่นา ที่ไร่ ที่สวน บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว เป็นต้น นอกจากนี้สินค้าทุนส่วนใหญ่ก็มีมูลค่าค่อนข้างสูงอีกด้วย

4.2.2 แบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคค่าแห่งตามลักษณะความจำเป็นในการบริโภค

การศึกษาแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคค่าแห่งตามลักษณะความจำเป็นในการบริโภค ซึ่งได้แก่การใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นและการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยนั้น ปรากฏว่าสัดส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นสูงกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย กล่าวคือ การใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 65,458 บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 81.77 ของการใช้จ่ายบริโภคทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับร้อยละ 89.60 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 78.01 ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยเฉลี่ยต่อครัวเรือนปรากฏว่าเท่ากับ 14,592 บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 18.23 ของการใช้จ่ายบริโภคทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับร้อยละ 10.40 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 21.99 (ตารางที่ 4.5)

ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าเฉลี่ยต่อครัวเรือน ปรากฏว่าในส่วนของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นนั้น ครัวเรือนตัวอย่างได้ใช้จ่ายบริโภคสินค้าเพียง 3 ชนิด เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว, ที่ดินบ้าน ที่นา ที่ไร่ ที่สวน และอาหารของใช้ประจำวันในครัวเรือน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 24.02, 16.88 และ 16.06 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็น (ตารางที่ 4.5) โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นเท่ากับร้อยละ 40.21, 8.58 และ 13.14 ในขณะที่สัดส่วนของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 15.07, 21.47 และ 17.67 ตามลำดับ ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าที่เหลือเรียงตามลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายบริโภคได้แก่ ค่าใช้จ่ายติดต่อกิจการต่างประเทศ, จักรยานยนต์ รถยนต์ (รับจ้าง) และให้กู้ยืม ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 9.05, 8.48 และ 6.19 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นตามลำดับ สำหรับการใช้จ่ายบริโภคสินค้าอื่น ๆ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 19.32 นั้น ประกอบด้วยการใช้จ่ายบริโภคสินค้าต่าง ๆ หลายชนิด ตัวอย่างเช่น เสื้อผ้า ยารักษาโรค ค่ารักษาพยาบาล เครื่องจักรเครื่องมือสำหรับประกอบอาชีพ เครื่องปั้มน้ำ เครื่องสูบน้ำ การศึกษา เป็นต้น

ตารางที่ 4.5 การใช้จ่ายบริโภคลินค้าเฉลี่ยต่อครัวเรือนจำแนกตามลักษณะความเป็นในการใช้จ่าย

(หน่วย : ไร่ละ)

การใช้จ่ายบริโภคลินค้าแต่ละชนิด	ขอนแก่น	อุดรธานี	รวม
1. การใช้จ่ายบริโภคลินค้าจำเป็น	100 (46,596)*	100 (84,319)*	100 (65,458)*
(สัดส่วนของการใช้จ่ายบริโภครวม)	(89.60)	(78.01)	(81.77)
- อาหาร ของใช้ประจำวันภายในครัวเรือน	13.14	17.67	16.06
- บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว	40.21	15.07	24.02
- ที่ดินบ้าน ที่นา ที่ไร่ ที่สวน	8.58	21.47	16.88
- สักรยานยนต์ รถยนต์ (รับจ้าง)	3.86	11.03	8.48
- ให้อุ้ม	5.26	6.71	6.19
- ค่าใช้จ่ายติดต่อจะไปต่างประเทศอีก	10.80	8.09	9.05
- อื่น ๆ	18.15	19.96	19.32
2. การใช้จ่ายบริโภคลินค้าฟุ่มเฟือย	100 (5,410)*	100 (23,774)*	100 (14,592)*
(สัดส่วนของการใช้จ่ายบริโภครวม)	(10.40)	(21.99)	(18.23)
- อาหาร เครื่องดื่มสำหรับเลี้ยงญาติตอนกลับมา	31.24	26.20	27.13
- สักรยาน สักรยานยนต์ รถยนต์ (ใช้ส่วนตัว)	13.72	38.33	33.77
+ วิทยุ เทป ซีดีดีวีดี	5.91	2.62	3.23
- พัดลม ตู้เย็น โทรทัศน์ สักรเย็บผ้า	9.83	12.91	12.34
- เครื่องใช้ เครื่องตกแต่งภายในบ้าน	3.99	3.16	3.32
- บ้านเพิง มหรสพ พักผ่อนหย่อนใจ	10.72	9.17	9.46
- อื่น ๆ	24.59	7.61	10.75
การใช้จ่ายบริโภครวมเฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	52,006	108,093	80,050

หมายเหตุ * ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงมูลค่าการใช้จ่ายบริโภคเฉลี่ยต่อครัวเรือน

ที่มา จากการสำรวจปี 2528

สำหรับการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยนั้น ส่วนใหญ่จะได้แก่การใช้จ่ายบริโภคสินค้า 2 ชนิด คือ จักรยาน จักรยานยนต์ รถยนต์ (ใช้ส่วนตัว) และอาหาร เครื่องดื่ม สำหรับเลี้ยงญาติตอนกลับมา ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 33.77 และ 27.13 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยทั้งหมด โดยที่ครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่นใช้จ่ายบริโภคอาหาร เครื่องดื่มสำหรับเลี้ยงญาติตอนกลับมาสูงที่สุด คือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 31.24 ในขณะที่ครัวเรือนของจังหวัดอุดรธานีใช้จ่ายบริโภค จักรยาน จักรยานยนต์ และรถยนต์ (ใช้ส่วนตัว) สูงที่สุด คือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 38.33 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยทั้งหมด ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าที่เหลือ เรียงตามลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายบริโภค ได้แก่ พัดลม ตู้เย็น โทรทัศน์ ทีวี เครื่องซักผ้า, บันทึกลง, มอเตอร์พัดลมหย่อนใบ, เครื่องใช้เครื่องตกแต่งภายในบ้าน และวิทยุ เทป สเตอริโอ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 12.34, 9.46, 3.32 และ 3.23 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย สำหรับการบริโภคสินค้าอื่น ๆ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 10.75 นั้น ประกอบไปด้วยการใช้จ่ายบริโภคสินค้าชนิดต่าง ๆ หลายชนิด ซึ่งได้แก่ เต้าแก๊ส หม้อไฟฟ้า ทอง และเครื่องประดับต่าง ๆ เป็นต้น

การวิเคราะห์สัดส่วนของครัวเรือนตัวอย่าง ที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นและสินค้าฟุ่มเฟือย ในระดับการใช้จ่ายบริโภคระดับต่าง ๆ ปรากฏว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับการใช้จ่ายสูงที่สุด แล้วเรียงลำดับลดลงมาเรื่อย ๆ จนถึงระดับการใช้จ่ายต่ำสุด กล่าวคือสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นในระดับสูงสุดคือ มากกว่าร้อยละ 75 ของการใช้จ่ายบริโภคครัวเรือน มีค่าเท่ากับร้อยละ 61.0 ของครัวเรือนทั้งหมดโดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับร้อยละ 70.0 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 52.0 (ตารางที่ 4.6) ในระดับรองลงมาคือ ในระดับการใช้จ่ายบริโภคมากกว่าร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 75 มากกว่าร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 50 และน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของการใช้จ่ายบริโภคครัวเรือน ปรากฏว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคอยู่ในระดับดังกล่าวมีค่าเท่ากับร้อยละ 23.0, 11.0 และ 5.0 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นน้อยกว่าของจังหวัดอุดรธานีทุกระดับการใช้จ่ายดังกล่าว คือเท่ากับร้อยละ 18.0, 10.0 และ 2.0 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 28.0, 12.0 และ 8.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคจำแนกตามลักษณะความจำเป็นในการใช้จ่าย

(หน่วย : ร้อยละของครัวเรือนทั้งหมด)

การใช้จ่ายบริโภคสินค้าต่อการใช้จ่ายบริโภค รวม (% ของการใช้จ่ายบริโภครวม)	ขอนแก่น	อุดรธานี	รวม
1. การใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็น			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25%	2.0	8.0	5.0
มากกว่า 25% ถึง 50%	10.0	12.0	11.0
มากกว่า 50% ถึง 75%	18.0	28.0	23.0
มากกว่า 75% ขึ้นไป	70.0	52.0	61.0
2. การใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25%	72.0	52.0	62.0
มากกว่า 25% ถึง 50%	16.0	30.0	23.0
มากกว่า 50% ถึง 75%	10.0	10.0	10.0
มากกว่า 75% ขึ้นไป	2.0	8.0	5.0
ครัวเรือนทั้งหมด	50	50	100

ที่มา จากการสำรวจปี 2528

ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยก็เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็น กล่าวคือ ครัว เรือนส่วนใหญ่จะใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยในระดับการใช้จ่ายต่ำสุดแล้วลดลงเรื่อย ๆ ตามระดับการใช้จ่ายบริโภคที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ สัดส่วนของครัว เรือนที่ใช้จ่ายบริโภคในระดับการใช้จ่ายต่ำสุดคือ น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของการใช้จ่ายบริโภครวมมีค่าเท่ากับร้อยละ 62.0 ของครัว เรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานีค่อนข้างมากคือ เท่ากับร้อยละ 72.0 ในขณะที่สัดส่วนของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 52.0 สำหรับสัดส่วนของครัว เรือนที่ใช้จ่ายบริโภคในระดับต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ระดับการใช้จ่ายบริโภค มากกว่าร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 50 มากกว่าร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 75 และมากกว่าร้อยละ 75 ของการใช้จ่ายบริโภครวม ปรากฏว่ามีค่าเท่ากับร้อยละ 23.0, 10.0 และ 5.0 ของครัว เรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นมีค่าเท่ากับร้อยละ 16.0, 10.0 และ 2.0 ในขณะที่สัดส่วนของจังหวัดอุดรธานีมีค่าเท่ากับร้อยละ 30.0 10.0 และ 8.0 ตามลำดับ

โดยสรุปแล้วสัดส่วนของครัว เรือนที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นและสินค้าฟุ่มเฟือยนั้น ปรากฏว่าครัว เรือนส่วนใหญ่จะใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นในระดับการใช้จ่ายต่ำสุดแล้วค่อย ๆ ลดต่ำลงตามระดับการใช้จ่ายบริโภคที่ต่ำลง ซึ่งจะเป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกับการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยที่ครัว เรือนส่วนใหญ่จะใช้จ่ายบริโภคในระดับการใช้จ่ายต่ำสุด แล้วค่อย ๆ ลดต่ำลงตามระดับการใช้จ่ายบริโภคที่สูงขึ้น

ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายบริโภคกับ รายได้สุทธิของครัว เรือน ปรากฏว่า ในส่วนของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นนั้น ค่า MPC มีค่าสูงพอสมควร และของครัว เรือนตัวอย่างในจังหวัดขอนแก่นก็สูงกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับ 0.778 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับ 0.624 ซึ่งค่า MPC ดังกล่าวนี้ได้แสดงให้เห็นว่าการที่ครัว เรือนมีรายได้จากการไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้น ครัว เรือนตัวอย่างในจังหวัดขอนแก่นมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นมากกว่าครัว เรือนของจังหวัดอุดรธานี

(ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ค่ายบริ โภคตามแบบอย่างการใช้ค่ายจำเนก ตามลักษณะความจำเป็นกับรายได้สุทธิของครัวเรือน

	a_{ij}	b_{ij} (MPC)	R^2
1. การใช้ค่ายบริ โภคสินค้าจำเป็น			
- ขนกัน (C ₃₁)	-906.330 ^{1/}	0.778 (14.290)*	0.8096
- อุดรธานี (C ₃₂)	4,934.818	0.629 (15.044)*	0.8250
2. การใช้ค่ายบริ โภคสินค้าฟุ่มเฟือย			
- ขนกัน (C ₄₁)	4,379.340	0.048 (2.266)**	0.1278
- อุดรธานี (C ₄₂)	2,378.670	0.169 (7.135)*	0.5253

หมายเหตุ - ตัวเลขในวงเล็บคือค่า t-Statistic

- ^{1/} ค่า Intercept โดยทั่วไปแล้วจะมีค่าเป็นบวก

- * แสดงระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 100.0 เปอร์เซ็นต์

- ** แสดงระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 97.0 เปอร์เซ็นต์

ที่มา ข้อมูลจากการสำรวจปี 2528

ในส่วนของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยนั้น ปรากฏว่าค่า MPC มีค่าค่อนข้างต่ำมาก กล่าวคือ ของจังหวัดขอนแก่นมีค่าเท่ากับ 0.048 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีมีค่าเท่ากับ 0.169 ซึ่งก็แสดงว่าเมื่อครัวเรือนตัวอย่างมีรายได้จากการไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้น จะใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยเพียงค่อนข้างน้อย และครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่นมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยเพิ่มขึ้นน้อยกว่าครัวเรือนของจังหวัดอุดรธานี

เมื่อเปรียบเทียบค่า MPC ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นกับการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยแล้ว จะปรากฏว่าค่า MPC ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นมีค่าสูงพอสมควร ในขณะที่ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยมีค่าค่อนข้างต่ำ ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าเมื่อครัวเรือนมีรายได้จากการไปทำงานต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น จะมีแนวโน้มใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นเพิ่มขึ้นในระดับที่สูงพอสมควร ในขณะที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

จากการศึกษาแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคจำเป็นตามลักษณะความจำเป็นในการบริโภค ปรากฏว่า สัดส่วนการใช้จ่ายเพื่อบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยน้อยกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็น ซึ่งข้อสรุปนี้เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับสมมุติฐานในการศึกษาที่ว่า สัดส่วนการใช้จ่ายเพื่อบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยมากกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็น ทั้งนี้เพราะถึงแม้ว่าผลการศึกษาที่ผ่านมา (สุมาลี และ วัฒนา, 2525) พบว่า ครัวเรือนของผู้ที่กลับมาจากทำงานต่างประเทศ ได้ใช้จ่ายบริโภคสินค้าประเภทเครื่องอำนวยความสะดวก ค่าพวกเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ ซึ่งเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย เกือบทุกครัวเรือนก็ตาม แต่เนื่องจากราคาสินค้าจำเป็นพวกเครื่องใช้ไฟฟ้าเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าจำเป็นพวกบ้าน ที่ดิน จะมีมูลค่าต่ำกว่าค่อนข้างมาก ประกอบกับในระยะหลังราคาสินค้าจำเป็นพวกเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ มีแนวโน้มลดต่ำลงด้วย จึงทำให้สัดส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าจำเป็นมากกว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย

4.2.3 แบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคจำเป็นตามลักษณะความคงทนของสินค้า

การวิเคราะห์หาสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภค ตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคจำเป็นตามลักษณะความคงทนของสินค้า ซึ่งได้แก่ การใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทน การใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทน และการใช้จ่ายบริโภคบริการนั้น ปรากฏว่า สัดส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทนมากกว่า

การใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทน กล่าวคือ การใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทนเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 54,288 บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 67.82 ของการใช้จ่ายบริโภคทั้งหมด โดยที่ สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับร้อยละ 75.75 ในขณะที่ของ จังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 16,327 บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 20.40 ของการ ใช้จ่ายบริโภคทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับ ร้อยละ 17.93 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 21.58 สำหรับการใช้จ่ายบริโภค ซึ่งมีสัดส่วนการใช้จ่ายบริโภคน้อยที่สุดในแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภคจำแนกตามลักษณะความคงทน ของสินค้า ได้แก่ การใช้จ่ายบริโภคบริการ ซึ่งเฉลี่ยต่อครัวเรือนมีค่าเท่ากับ 9,435 บาท หรือ คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 11.78 ของการใช้จ่ายบริโภคทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัด ขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานีค่อนข้างมาก คือเท่ากับร้อยละ 6.32 ในขณะที่ของจังหวัดอุดร ธานีเท่ากับร้อยละ 14.42 (ตารางที่ 4.8)

การศึกษาชนิดของสินค้าที่ครัวเรือนตัวอย่างใช้จ่ายบริโภคเฉลี่ยต่อครัวเรือน ปรากฏว่า ในส่วนของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทน ครัวเรือนจะใช้จ่ายบริโภค บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือการใช้จ่ายบริโภค ที่ดินบ้าน ทุ่งนา ที่ไร่ ที่สวน และจักรยาน สักยานยนต์ รถยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 28.96, 20.35 และ 19.30 ของการ ใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนดังกล่าวของจังหวัดขอนแก่นเท่ากับร้อยละ 47.56 10.15 และ 6.45 ในขณะที่สัดส่วนของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 18.37, 26.16 และ 26.61 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.8) ส่วนที่เหลือได้แก่ การใช้จ่ายเพื่อติดต่อกับต่างประเทศอีก และให้กู้ยืม ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 10.92 และ 7.47 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทน ทั้งหมด สำหรับการใช้จ่ายบริโภคสินค้าชนิดอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยสินค้าต่าง ๆ หลายชนิด ตัวอย่างเช่น วิทยุ เทป สเตอร์ิโอ พัดลม ตู้เย็น โทรทัศน์ จักรเย็บผ้า เครื่องใช้และเครื่อง ตกแต่งภายในบ้าน เตารีด หม้อไฟฟ้า เครื่องจักรเครื่องมือสำหรับประกอบอาชีพ เป็นต้น ซึ่งรวมกันแล้วมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 13.00 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทนทั้งหมด

ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทนนั้น ชนิดของสินค้าที่ครัวเรือนได้ใช้จ่ายบริโภค เฉลี่ยต่อครัวเรือนมากที่สุดได้แก่ อาหาร ของใช้ประจำวันภายในครัวเรือน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน

ตารางที่ 4.8 การใช้จ่ายบริโภคลินค้าเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามลักษณะความคงทนของสินค้า

(หน่วย : ร้อยละ)

การใช้จ่ายบริโภคลินค้าคงทน	ขอนแก่น	อุดรธานี	รวม
1. การใช้จ่ายบริโภคลินค้าคงทน	100 (39,393)*	100 (69,184)*	100 (54,288)*
(สัดส่วนของการใช้จ่ายบริโภครวม)	(75.75)	(64.00)	(67.82)
- สักรยาน สักรยานยนต์ รถยนต์	6.45	26.61	19.30
- บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว	47.56	18.37	28.96
- ที่ดินบ้าน ทุ่งนา ที่ไร่ ที่สวน	10.15	26.16	20.35
- ให้อุปโภค	6.22	8.18	7.47
- ค่าใช้จ่ายติดต่อกะไปต่างประเทศ	12.78	9.86	10.92
- อื่น ๆ	16.84	10.82	13.00
2. การใช้จ่ายบริโภคลินค้าไม่คงทน	100 (9,327)*	100 (23,326)*	100 (16,327)*
(สัดส่วนของการใช้จ่ายบริโภครวม)	(17.93)	(21.58)	(20.40)
- อาหาร ของใช้ประจำวันภายในครัวเรือน	65.66	63.89	64.39
- อาหาร เครื่องดื่มสำหรับเลี้ยงญาติต่อนอกสัปดาห์	18.12	26.70	24.25
- เสื้อผ้า	2.67	1.25	1.66
- อื่น ๆ	13.55	8.16	9.70
3. การใช้จ่ายบริโภคลินค้าบริการ	100 (3,286)*	100 (15,583)*	100 (9,435)*
(สัดส่วนของการใช้จ่ายบริโภครวม)	(6.32)	(14.42)	(11.78)
- การศึกษา	22.52	12.32	14.10
- ทัศนศึกษา ฅวาทกิจ ฅวามงาน	34.75	31.32	31.91
- รักษาพยาบาล	17.04	35.81	32.54
- บันเทิง มหรสพ พักผ่อนหย่อนใจ	17.65	13.99	14.63
- อื่น ๆ	8.04	6.56	6.82
การใช้จ่ายบริโภครวมเฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	52,006	108,093	80,050

หมายเหตุ * ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงมูลค่าการใช้จ่ายบริโภคลินค้าเฉลี่ยต่อครัวเรือน

ที่มา จากการสำรวจปี 2528

All rights reserved

เท่ากับร้อยละ 64.39 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัด
ขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานีเพียงเล็กน้อย คือเท่ากับร้อยละ 65.66 ในขณะที่ของจังหวัด
อุดรธานีเท่ากับร้อยละ 63.89 ส่วนชนิดของสินค้าที่ครัวเรือนใช้จ่ายบริโภคค่อนข้างสูงในลำดับ
รองลงมา ได้แก่ อาหาร เครื่องดื่มสำหรับเลี้ยงญาติตอนกลับมา กล่าวคือ คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ
ร้อยละ 24.25 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นต่ำ
กว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับร้อยละ 18.12 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ
26.70 ส่วนที่เหลือได้แก่การใช้จ่ายบริโภค เสื้อผ้า และสินค้าชนิดอื่น ๆ ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับ
ร้อยละ 1.66 และ 9.70 ของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทนทั้งหมด ตามลำดับ

สำหรับการใช้จ่ายบริโภคบริการนั้น จะเป็นการใช้จ่ายเพื่อเป็น ค่ารักษาพยาบาล
และทำบุญ ฌาปนกิจ ช่วยงาน เป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 32.54 และ
31.91 ของการใช้จ่ายบริโภคบริการทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นเท่ากับร้อยละ
17.04 และ 34.75 ในขณะที่สัดส่วนของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 35.81 และ 31.32
ตามลำดับ ส่วนที่เหลือได้แก่การใช้จ่ายบริโภคทางด้าน บันเทิง มหรสพ พักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา
และอื่น ๆ (ได้แก่ ค่าโดยสาร และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เป็นต้น) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ
14.63, 14.10 และ 6.82 ของการใช้จ่ายบริโภคบริการทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัด
ขอนแก่นเท่ากับร้อยละ 17.65, 22.52 และ 8.04 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ
13.99, 12.32 และ 6.56 ตามลำดับ

เป็นที่น่าสังเกตว่าการใช้จ่ายบริโภคสินค้าแต่ละชนิด ไม่ว่าจะจำแนกตามแบบอย่างการ
ใช้จ่ายบริโภคแบบใดก็ตาม จะมีสินค้าที่ครัวเรือนใช้จ่ายบริโภคเฉลี่ยต่อครัวเรือนเป็นมูลค่าค่อนข้าง
มากเพียงไม่กี่ชนิด ซึ่งได้แก่ บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว ที่ดินบ้าน ที่นา ที่สวน ที่ไร่ อาหารของ
ใช้ประจำวันภายในครัวเรือน และรถจักรยาน รถจักรยานยนต์ รถยนต์ ตามลำดับ ดังนั้นถ้าสินค้า
ต่าง ๆ เหล่านี้ถูกจัดอยู่ในการใช้จ่ายบริโภคสินค้าหมวดใดก็ตาม ก็จะทำให้มูลค่าการใช้จ่าย
บริโภคสินค้าในหมวดนั้น ๆ สูงตามไปด้วย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าชนิดของสินค้าที่ครัวเรือนใน
จังหวัดขอนแก่นใช้จ่ายบริโภคสูงที่สุด ได้แก่ บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว รองลงมาได้แก่ อาหาร
ของใช้ประจำวันภายในครอบครัว ในขณะที่จังหวัดอุดรธานีได้ใช้จ่ายบริโภคที่ดินบ้าน ที่นา ที่สวน
ที่ไร่ สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ อาหาร ของใช้ประจำวันภายในครัวเรือน ตามลำดับ

การวิเคราะห์หาสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภค ตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภค จำแนกตามลักษณะความคงทนของสินค้า พบว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทนจะอยู่ในระดับการใช้จ่ายบริโภคต่ำสุดและระดับการใช้จ่ายบริโภคต่ำสุดเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคในระดับต่ำสุดคือ มากกว่าร้อยละ 75 ของการใช้จ่ายบริโภครวม มีค่าเท่ากับร้อยละ 37.0 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับร้อยละ 44.0 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 30.0 (ตารางที่ 4.9) ส่วนทางด้านสัดส่วนของครัวเรือนที่มีการใช้จ่ายบริโภคในระดับต่ำสุดคือน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของการใช้จ่ายบริโภครวมมีค่าเท่ากับร้อยละ 27.0 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับร้อยละ 20.0 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 34.0 สำหรับสัดส่วนของครัวเรือนที่เหลือคือเท่ากับร้อยละ 17.0 และ 19.0 ของครัวเรือนทั้งหมดได้ใช้จ่ายบริโภคอยู่ในระดับการใช้จ่าย มากกว่าร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 50 และมากกว่าร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 75 ของการใช้จ่ายบริโภครวม ตามลำดับ

ส่วนทางด้านการใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทน ปรากฏว่าครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคอยู่ในระดับการใช้จ่ายต่ำสุด คือน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของการใช้จ่ายบริโภครวม เป็นส่วนใหญ่คือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 48.0 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานีคือ เท่ากับร้อยละ 52.0 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 44.0 สำหรับการใช้จ่ายบริโภคในระดับอื่น ๆ ที่เหลือ ซึ่งได้แก่ระดับการใช้จ่ายมากกว่าร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 50 มากกว่าร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 75 และมากกว่าร้อยละ 75 ของการใช้จ่ายบริโภครวมนั้น ปรากฏว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทนอยู่ในระดับดังกล่าวมีค่าเท่ากับร้อยละ 18.0, 15.0 และ 19.0 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นเท่ากับร้อยละ 20.0, 14.0 และ 14.0 ในขณะที่สัดส่วนของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 16.0, 16.0 และ 24.0 ตามลำดับ

สำหรับการใช้จ่ายบริโภคบริการนั้น สามารถกล่าวได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่ใช้จ่ายบริโภคอยู่ในระดับการใช้จ่ายที่ค่อนข้างต่ำ กล่าวคือสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคอยู่ในระดับต่ำสุด คือน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของการใช้จ่ายบริโภครวม มีค่าเท่ากับร้อยละ

ตารางที่ 4.9 แสดงสัดส่วนของครัวเรือนที่ใช้จ่ายบริโภคตามแบบอย่างการใช้จ่ายบริโภค
จำแนกตามลักษณะความคงทนของสินค้า

(หน่วย : ร้อยละของครัวเรือนทั้งหมด)

การใช้จ่ายบริโภคสินค้าต่อการใช้จ่ายบริโภค รวม (% ของการใช้จ่ายบริโภครวม)	ยอนแก่น	อุดรธานี	รวม
1. การใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทน			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25%	20.0	34.0	27.0
มากกว่า 25% ถึง 50%	16.0	18.0	17.0
มากกว่า 50% ถึง 75%	20.0	18.0	19.0
มากกว่า 75% ขึ้นไป	44.0	30.0	37.0
2. การใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทน			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25%	52.0	44.0	48.0
มากกว่า 25% ถึง 50%	20.0	16.0	18.0
มากกว่า 50% ถึง 75%	14.0	16.0	15.0
มากกว่า 75% ขึ้นไป	14.0	24.0	19.0
3. การใช้จ่ายบริโภคค่าบริการ			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25%	94.0	84.0	89.0
มากกว่า 25% ถึง 50%	4.0	10.0	7.0
มากกว่า 50% ถึง 75%	2.0	2.0	2.0
มากกว่า 75% ขึ้นไป	-	4.0	2.0
ครัวเรือนทั้งหมด	50	50	100

ที่มา จากการสำรวจปี 2528

89.0 ของคร่าวเรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นสูงถึงร้อยละ 94.0 ในขณะที่สัดส่วนของจังหวัดอุดรธานีเท่ากับร้อยละ 84.0 ส่วนคร่าวเรือนที่เหลือซึ่งมีเพียงเล็กน้อย คือคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 7.0 และ 4.0 ของคร่าวเรือนทั้งหมด โดยที่สัดส่วนของจังหวัดขอนแก่นมีค่าต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับร้อยละ 4.0 และ 2.0 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีมีค่าเท่ากับร้อยละ 10.0 และ 6.0 มีการใช้จ่ายบริโภคอยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 50 และมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ของการใช้จ่ายบริโภครวมตามลำดับ

โดยสรุปแล้ว สำหรับสัดส่วนของคร่าว เรือนที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทน สินค้าไม่คงทน และบริการ ปรากฏว่าสัดส่วนของคร่าว เรือนที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทนจะใช้จ่ายบริโภคในระดับที่สูงสุดเป็นส่วนใหญ่ แต่ถึงอย่างไรก็ตามในระดับที่รองลงมาสืบปรากฏว่าเป็นระดับต่ำสุด ส่วนคร่าว เรือนที่ใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทนและบริการจะมีลักษณะคล้ายกันคือ ใช้จ่ายบริโภคในระดับที่ค่อนข้างต่ำเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการใช้จ่ายบริโภคบริการ

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายบริโภคกับรายได้สุทธิของคร่าว เรือน ปรากฏว่า ในส่วนของการใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทนนั้นค่า MPC ของจังหวัดขอนแก่นมีค่าสูงกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือมีค่าเท่ากับ 0.716 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีมีค่าเท่ากับ 0.548 ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าเมื่อคร่าว เรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการไปทำงานต่างประเทศ คร่าว เรือนตัวอย่างของจังหวัดขอนแก่นมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายบริโภคสินค้าคงทนมากกว่าคร่าว เรือนตัวอย่างของจังหวัดอุดรธานี (ตารางที่ 4.10)

ส่วนการใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทนปรากฏว่าค่า MPC มีค่าค่อนข้างต่ำและค่า MPC ของจังหวัดขอนแก่นก็ต่ำกว่าของจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับ 0.059 ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีมีค่าเท่ากับ 0.075 ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าเมื่อคร่าว เรือนตัวอย่างมีรายได้จากการไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้นก็จะใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยที่คร่าว เรือนของจังหวัดขอนแก่นใช้จ่ายบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่าคร่าว เรือนของจังหวัดอุดรธานี

สำหรับการใช้จ่ายบริโภคบริการ ปรากฏว่าค่า MPC มีค่าค่อนข้างต่ำเช่นเดียวกับ การใช้จ่ายบริโภคสินค้าไม่คงทน โดยที่ค่า MPC ของการใช้จ่ายบริโภคบริการของคร่าว เรือนตัวอย่างในจังหวัดขอนแก่นมีค่าต่ำกว่าในจังหวัดอุดรธานี คือเท่ากับ -0.005

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายบริ โภคตามแบบอย่างการใช้จ่ายจำแนกตามลักษณะความคงทนของสินค้าและรายได้สุทธิของครัวเรือน

	a_{ij}	b_{ij} (MPC)	R^2
1. การใช้จ่ายบริ โภคสินค้าคงทน			
- ขอนแก่น (C ₅₁)	-3,313.868 ^{1/}	0.716 (11.566)*	0.7654
- อุดรธานี (C ₅₂)	6,787.622	0.548 (10.116)*	0.7451
2. การใช้จ่ายบริ โภคสินค้าไม่คงทน			
- ขอนแก่น (C ₆₁)	6,750.950	0.059 (3.273)**	0.1994
- อุดรธานี (C ₆₂)	14,314.881	0.075 (4.597)*	0.3102
3. การใช้จ่ายบริ โภคบริการ			
- ขอนแก่น (C ₇₁)	9,213.581	-0.005 (-0.170)***	0.0017
- อุดรธานี (C ₇₂)	3,409.727	0.172 (2.620)***	0.2463

หมายเหตุ - ตัวเลขในวงเล็บคือค่า t-Statistic

- ^{1/} ค่า Intercept โดยทั่วไปแล้วจะมีค่าเป็นบวก

- * แสดงระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 100.0 เปอร์เซ็นต์

- ** แสดงระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 99.8 เปอร์เซ็นต์

- *** แสดงระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 13.3 เปอร์เซ็นต์

- **** แสดงระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 98.4 เปอร์เซ็นต์

ในขณะที่ของจังหวัดอุดรธานีมีค่าเท่ากับ 0.172 ซึ่งก็แสดงว่าเมื่อครัวเรือนมีรายได้จากการไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้น ครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่นจะใช้จ่ายบริการเพิ่มขึ้นน้อยกว่า ครัวเรือนของจังหวัดอุดรธานี อนึ่งการที่ค่า MPC ของจังหวัดขอนแก่นมีค่าเป็นลบนั้น ก็อาจจะเป็น เพราะว่าครัวเรือนที่มีรายได้สูงใช้จ่ายบริการเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำใช้จ่ายบริการเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่า MPC ของการใช้จ่ายบริการสินค้าคงทน สินค้าไม่คงทน และบริการแล้ว จะปรากฏว่าค่า MPC ของการใช้จ่ายบริการสินค้าคงทนสูงที่สุด รองลงมาคือการใช้จ่ายบริการและการใช้จ่ายบริการสินค้าไม่คงทน ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าเมื่อครัวเรือนมีรายได้จากการไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้นแล้ว จะมีแนวโน้มใช้จ่ายบริการสินค้าคงทนค่อนข้างสูง รองลงมาคือการใช้จ่ายบริการและสินค้าไม่คงทน แต่ถึงอย่างไรก็ตามแนวโน้มการใช้จ่ายบริการและสินค้าไม่คงทนที่เพิ่มขึ้นก็มีค่าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

จากการศึกษาแบบอย่างการใช้จ่ายบริการจำแนกตามลักษณะความคงทนของสินค้า ปรากฏว่า การใช้จ่ายบริการสินค้าคงทนมีสัดส่วนมากที่สุด รองลงมาคือสัดส่วนการใช้จ่ายบริการ สินค้าไม่คงทน และสัดส่วนการใช้จ่ายบริการ ตามลำดับ ซึ่งข้อสรุปนี้เป็นไปตามสมมุติฐาน ในการศึกษาที่ว่าสัดส่วนการใช้จ่ายเพื่อบริการสินค้าคงทน มากกว่าการใช้จ่ายบริการสินค้าไม่คงทน โดยที่สินค้าคงทนที่ใช้จ่ายบริการส่วนใหญ่ได้แก่ บ้าน รั้ว ห้องน้ำ ห้องครัว ที่ดินบ้าน ทุ่งนา ที่ไร่ ที่สวน และจักรยาน จักรยานยนต์ รถยนต์ ซึ่งเป็นสินค้าที่มีมูลค่าค่อนข้างสูง ในขณะที่สินค้าไม่คงทน ที่ครัวเรือนใช้จ่ายบริการเป็นสัดส่วนน้อยกว่าสินค้าคงทนนั้น ส่วนใหญ่ได้แก่ อาหารและของใช้ประจำวันภายในครัวเรือน